

ŽELEZNIČAR.

Slovensko glasilo „Saveza saobračajnih i transportnih radnika i službenika za Jugoslavijo.“

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.

Nefrankirana pisna se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
se nahaja v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Naročnina:

za celo leto . . . . . K 14.—
za pol leta . . . . . „ 7.—
za četrt leta . . . . . „ 3.50
Posamezna številka 60 vinarjev.

Štev. 6.

V Ljubljani, 15. marca 1920.

Leto XIII.

Živeti hočemo!

Povodom omalovaževanja in teptanja „Protokola sporazuma“ in poskusa uveljaviti neki skrajno nazadnjaški „Službeni red“, kateri bi železničarjem uničil vse njih stare pravice, so naši delegati v Beogradu podali sledeči odgovor:

Gospodu ministru saobračaja v Beogradu.

Gospod minister!

Vi ste izvolili nam doposlati „Projekt časnega službenega reda“ za rokodelce in delavce, ki so uposleni v železniški službi, ter želite, da izrečemo o njem svoje mnenje, odnosno, da mu dodamo naše pripombe. Odzivajoč se Vaši želji izjavljamo sledeče:

Projekt službenega reda je tako pomanjkljiv, da bi bilo vsako popravilo na njem brezplodno in enako stavbi na peščeni podlagi, ki se mora kaj kmalu razrušiti. Toda, in to edino le z ozirom na Vašo pozornost, ker ste nam doposlali projekt na vpogled, Vas hočemo opozoriti le na nekatere njegove gorostasnosti.

1.) Projekt načelno negira osemurni delavni čas. Ne priznava ga delavcem, ki stoje v dnevni mezdi, tako načelno kakor tudi ne v priznanju, ker se z drugo odredbo ne plača čezurno delo in se s tem povsem oneveljavlja.

2.) Za osobje, ki stoji v mesečni plači, projekt ne priznava le načelno osemurni delavni čas, temveč sploh ne spozna omejenega delavnega časa.

Zakaj je državna uprava izdala „Zakon o ureditvi osemurnega delavnega časa“, kateri zakonskim potom tudi omejuje v železniški službi normalno delo na osem ur dnevno in dopušča le v izrednih slučajih dveurno čezdelo na dan? Ali ne bi, gospod minister, če bi osvojili predloženi načrt „Uredbe delavnega časa“, postala to uradna državna laž?

Zato mi neodstopljivo zahtevamo, da se načelo osemurnega delavnika tako, kakor je v „Uredbi delavnega časa“ predpisano, izvede v vseh panogah železniške službe.

3.) Projekt službenega reda se peča tudi z današnjimi delavskimi mezdami! Če so imeli činitelji tega načrta namen, da z reperacijskim dviganjem naših železnic zbijejo kol v glavo, potem bi mi zanje ne mogli najti primernejše označbe, kakor da na sramoto države ne poznajo niti najprimitivnejših načel naših socialnih in gospodarskih odnošajev. Kajti, mesto da bi današnje delavske mezde povišavali v razmerju z naraščanjem cen življenskih potrebščin, jih enostavno znižujejo.

Poleg tega so stali glede porazdelitve mezd na povsem zagrešenem stališču: na mestu povišanja mezd na podlagi strokovne sposobnosti delavca, so se postavili na stališče, da je povišanje mezd odvisno od starosti.

Zaraditega zahtevamo, da se odstrani celotna projektirana porazredba delavskih mezd in da se nadomesti s tem: da se današnje mezde povišajo sorazmerno z naraščajočo ceno živil od oktobra meseca

1.1. pa do sedaj. Ker ima pa draginja tendenco čim večjega skakanja, zato zahtevamo, da se tudi v bodoče mezde potem uravnajo.

V kolikor so te zahteve z delavskega stališča opravičene, mislimo, da nitreba dokazovati, ker so veliko bolj opravičene s stališča državnih interesov.

4.) Dijete (dnevnice za izvendomicilno delo) se istotako po projektu znižujejo, in to za celih 40—50%.

Če činitelji tega projekta niso želeli, da se s samimi obljubami pripravi delavce in uslužbence ob veselje na delo izven domicilnega kraja in za razne substitucije, potem tudi o tem znižanju ne moremo drugega reči, kar smo že v predstoječi točki rekli.

5.) Nastavljeno strojno, vlakovno, postajno, skladiščno in vrhstavbeno osobje se hoče poleg tega, da se ga hoče goniti v nemejeno službo, oškodovati tudi še s tem, da se mu znižajo njegovi dohodki, n. pr. čezurno delo se sploh ne misli več izplačevati, kilometrina se hoče strojnemu in deloma tudi vlakospremnemu osobju znižati; premije se hočejo strojnemu osobju sploh odpraviti in to vzlic temu, da je beogradsko ravnateljstvo že pred „Prot. spor.“ izplačevalo na mestu premije pavšalno doklado 80% od kilometrine; odškodnina za prenočišča se hoče znižati od 5 na 4 dinarje in tako se skuša v splošnem znižati vse ostale dohodke, ki so že v „Prot. spor.“ ugotovljeni.

Mislimo, da ni treba posebno povdarjati, kakšna nevolja bi med osobjem nastala, če bi Vi, gospod minister, tak načrt podpisali.

6.) Načrt službenega reda je odstranil še več drugih koristnih reform, ki so bile v korist železniškim delavcem in službencem v „Prot. spor.“ predvidene. Na primer: red napredovanja za nastavljeno osobje; privilegijo za obleko in obutev delavskemu in prometnemu osobju; garantirane letne dopuste; strokovna naobrazba železniškega naraščaja; sestavljanje prometnih turnusev; dolžnosti načelnikov, da korektno postopajo napram mlajšemu osobju; omejitev kaznjevanja; priznanje pravic železniškemu osobju do zastopstva v železniških odborih itd.

Gospod minister! da se hoče s takimi reformami vzpostaviti samovolja in neodgovornost železniške birokracije, mislimo, da tudi Vi vidite. Prepričani pa smo, da Vi ne bodele z Vašim podpisom nekaj krili, kar ni le v škodo delavnemu osobju, temveč še v večji meri državi. In končno:

7.) To, kar niti zasebniku ne dopuščajo državni zakoni, da se izogne svojim obveznostim — ta projekt službenega reda dovoljuje državi. Namreč: Načrt odreka nastavljenemu osobju kakor delavcem, ki so vršili službene dolžnosti nastavljenecv, dosedanje zasluzke za že zaslužno čezurno delo. Činitelji tega načrta hočejo enostavno, da država svoje uslužbence ogoljufa in oslepari.

Temu menda ni dodajati nikakršnega komentarja, kakor da ne dopuščamo, da se v službeni red napiše prosta laž; namreč,

da je nemogoče pretetklo čezurno delo zaračunati.

To je namreč povsem lahko mogoče, kajti zapisane so vse doslejšnje ure čezurnega dela v urniku vsakega uslužbenca in so jih nekatera ravnateljstva (n. pr. beogradsko) že zaračunala.

Gospod minister!

V nadi, da ste Vi, ko ste prevzeli portfelj ministristva saobračaja naše ujedinjene države, imeli v prvi vrsti v misli, promet v tej državi povzdigniti, in da ste imeli to željo, zato smo mnenja, da znate ceniti potrebo dviga prometa in interesov železniškega osobja, ker je to v najtesnejši zvezi. Zatoraj veste, da je potrebno, če se hoče vzpostaviti železniški promet, da je treba tudi urediti življenske interese železniškega delavnega osobja.

Z vseh gori navedenih razlogov Vam mi, gospod minister, predlagamo: da načrt časne službene pragmatike načelno zavržete, ter na podlagi določb „Prot. spor.“ sporazumno z našim Savezom izdelate.

Če bi ne upoštevali to opravičeno zahtevo, potem, gospod minister, bodite prepričani, da cilja, ki si ste ga stavili s sprejemom tega mesta, ne bodele dosegli, pač pa bodele ustvarili še večji kaos v železniškem prometu.

Gospod minister!

Da Vas v tem vprašanju pravilno orijentiramo, smatramo potrebnim, da še nekaj pripomnimo:

Načrt službenega reda, ki se misli zamenjati s „Prot. spor.“, so izdelali tisti elementi, ki namenoma sabotirajo izvedbo „Prot. spor.“. To pa so: direkcijski uradniki in delegati navidezno nacionalnih železniških — v resnici pa protekcionističnih — razred iskajočih organizacij. Prvi kakor drugi so sabotirali izvedbo „Prot. spor.“ iz vseh drugih, samo ne iz razlogov, da pomagajo urediti železniški promet. Izdelali so ta za železničarje in železnice uničujoči načrt službenega reda vzlic temu, da so prepričani, da bi uresničenje tega načrta povzročilo na železnicah še večji nered. Predlagajo ga pa za to, ker žele, da izzovejo razumljivi odpor železničarjev, da izzovejo nove pretrese in štrajke na železnicah in s tem zakrijejo svojo sokrivdo na obstoječem neredu na železnicah, kar bi radi naprtili onim železničarjem, ki so v našem Savezu organizirani. Od Vas, gospod minister, je odvisno, če bodele to dopustili.

Omejujoč se od vsakega sodelovanja pri tem nesrečnim načrtu službenega reda ter Vas proseč, da naše predloge osvojite in s tem vzdržite korektnost napram drugi-ugovorni strani, Vas prosimo, gospod minister, da vzamete naše odlično spoštovanje na znanje.

Beograd, 28. februarja 1920.

Za centralno upravo:

Savez saobračajnih i transportnih radnika i službenika Jugoslavije.

Sodrug! Železničarji! Iz predstoječe vloge lahko posnemate, kako plodonosno in v Vašem interesu so delegati „Zveze“ v Beogradu reševali železničarska vprašanja.

Napravimo korak naprej.

Moč delavskih organizacij narašča od dne do dne in jih stavlja pred nove, večje naloge. Tudi naša organizacija koraka čvrsto naprej in posebno od časa, ko smo se združili z ostalim železniškim proletarijatom Jugoslavije, so se naše vrste tako pogostile, da je treba z vso resnostjo s tem pojavom računati. Delavstvo uvideva in spoznava čim bolj svojo zgodovinsko nalogo in se ji skuša prilagoditi. Ves trud meščanskih strank si pridobiti v delavskih vrstah vpliva, se je doslej, kot protinaraven pojav, izjalovil in tudi navidezno delavskim sektam in socialno patriotskim frakcijam obrača delavstvo hrbet, čim se le nekoliko pouči o temeljnih načelih socializma. To je dalo meščanskemu časopisju povod, da je začelo vse vprek razlagati in tolmačiti vedo socializma, seveda na prav diletanški način. Resne politične in strokovne organizacije morajo s tem dejstvom računati in vse potrebno ukreniti, da se delavstvo, kakor proletarijat v obče, ne desorientira. Množicam je treba natočiti čistega, nepokvarjenega vina, brez vsake vodene primesi. To je v prvi vrsti naloga delavskega časopisja, v drugi vrsti pa delavskega tiska sploh. Število članov v naših organizacijah narašča dnevno in s tem naraščanjem tudi potreba po zdravi in tečni duševni hrani.

To potrebo je spoznala, samo ob sebi umevno, tudi uprava železničarske organizacije in je vsled tega napravila velevažen sklep, sklenila je namreč, da ugotovi potrebam članstva in časa odgovarjajoč s tem, da bodo odslej dobivali člani list mesto dvakrat na mesec, tedensko. Upamo, da smo s tem ustregli ne le želji članov, temveč še v večji meri zahtevam časa, ter smo prepričani, da bo ta korak, ki gmotno sicer obremenjuje organizacijo, vendar nosil obilo in zdravega sadu.

Sodrug! Železničarji! Socijalisti!

Zahteve, ki nam jih današnji časi nalagajo, so velike in težko izvedljive. Če pa se vsak posameznik med nami zaveda svojih dolžnosti, potem lahko brez skrbi zremo v bodočnost. Pravo razredno zavest pa si pridobimo le z zadostnim in zdravim čitvom.

Berite, proučujte in širite naše časopisje povsod, kjer delavski razred živi.

Uprava.

Uredništvo.

Pravilnik za štrajke.

Plenarna seja Centralnega Sindikalnega Viječa (osr. strok. komisije) je sklenila pravilnik za štrajke, katerega v naslednjem objavljamo in sodr. prosimo, da ga v danem slučaju strogo upoštevajo:

„Plenum je, po vsestranski razpravi, osvojil pravilnik na podlagi izdanega projekta. Odslej ima ta pravilnik obvezno moč za vse organizacije, ki so pridružene centralni delavski strokovni komisiji za Jugoslavijo, in ne sme niti ena omenjenih organizacij pri morebitnih štrajkih ali drugem gibanju postopati samovoljno nasproti določbam tega pravilnika. Da se pa v bodoče onemogočijo vsi nesporazumi, zato pozivlja izvrševalni odbor, da priključene organizacije ta pravilnik takoj

in v celoti objavijo in svoje člane z njim seznanijo.

Pravilnik za štrajke.

Predležeci pravilnik je obvezen za vse one organizacije (strokovne), ki so pridružene C. R. S. V. J. Stojeci na stališču, da je štrajk ostro, v normalnih razmerah najostrejšo sredstvo razrednega boja v akcijah C. R. S. V. J., je posvečati štrajkom največje pažnje in morajo biti vedno temelj najtreznejšega proučavanja kot sredstvo in v izrabi. V to svrhu se uveljavljajo te obvezne odredbe, ki se imajo brezpogojno uvaževati pri vseh bodočih štrajkih od uprav osrednjih strokovnih zvez kakor tudi od C. R. S. V. J.

Pri vseh predpripravih napadalnih ali odbijalnih štrajkov in to v industrijskih centrih ali provincijalnih krajih imajo centralne uprave strokovnih zvez dolžnost, da vrše strogo kontrolo nad delovanjem pododborov in da o vsakem gibanju poročajo, zaradi potrebnega sporazuma in enotnega nastopa, C. R. S. V. J. na sledeči način.

Poročila mora vsebovati:

a) Število organiziranih in neorganiziranih delavcev dotične stroke: 1. v kraju, kjer se namerava mezdno ali štrajkovno gibanje; 2. v okoličanskem okraju; 3. v celotni pokrajini; 4. v celi državi.

b) Kakšne so vobče cene življenskih potrebščin v dotičnem kraju; kakšne so mezde in zaslužki napram običajnim cenam, kakšen je delavni čas vračunši kako se prakticira čezurno delo; kakšne so bile dosedanje kolektivne pogodbe, ki so obstajale?

c) Kje se delavci oskrbujejo z življenskimi potrebščinami in kje imajo svoja stanovanja?

d) Kako visoko je med interesiranimi delavci število kvalificiranih in kako visoko nekvalificiranih; kako visoko je število žena in otrok, če so zaposleni taki v podjetju, ter številno razmerje kvalificiranih in nekvalificiranih med njimi?

e) Koliko je takih delavcev, ki so imeli pred začetkom gibanja družino; koliko imajo otrok in v splošnem družinskih članov?

f) Koliko je članov organizacije, ki so že dalje kakor eno leto učlanjeni?

g) Kakšne in v koliki višini so zahteve projektiranega gibanja n. pr. skrajšanje delovnega časa, povišanje mezd, akorda, minimum tedenskega ali določenega dela itd.

h) Kakšno je gmotno stanje osrednje blagajne v prizadeti „ZVEZI“; kateri člani se nahajajo pred gibanjem; koliko podpore se bo najmanj dnevno rabilo.

i) Kakšna je sedanja konjunktura podjetja; morebitna naročila in zaključki; zaloga surovin; skladišče vnaprej izgotovljenega blaga, koliko je teh proizvodov kot prodajalna vrednota v ceni poskočila ali padla in to na splošnem trgu v zadnjih 3 mesecih itd.

j) Kakšni so medsebojni odnosi posestnikov podjetij; ali obstoja mogočnost, da so medsebojno kartelirani za slučaj boja proti delavstvu ali za boj proti konkurenci.

Vsako projektirano mezdno ali štrajkovno gibanje se mora najmanj 14 dni preje priglasiti pri Centralnem radniškem sindikalnem viječu Jugoslavije.

V teku štrajka so dolžne centrale vsak teden poročati C. R. S. V. J. o poteku in stanju štrajka.

Štrajki in mezdna gibanja rudarjev, lesnih delavcev, bančnih uradnikov, brodarjev, učiteljev, profesorjev, poštarjev in železničarjev se morajo imenovanemu Viječu prijaviti najkasneje en mesec pred začetkom.

Solidarnostni štrajki so v stranskem boju, ki ima splošen značaj, taktično potrebni; toda na presojo akcijske možnosti mora tudi v takih slučajih odločati imenovano centralno Viječe. Brez njegove vednosti in odobritve se ne sme niti eden tak štrajk proglašiti.

Podpiranje izčrpanih štrajkov iz skupnih sredstev delavskega gibanja se sme vršiti edino le po odobritvi Centralnega Viječa, katero pa podpora ne sme nikdar odobriti, če je štrajk započel na lastno pest in brez odobrenja C. R. S. V. J. ali pa če prizadeta „Zveza“ že 3 mesece ni odračunala dolgujoči prispevek.

Podpora iz skupnega štrajkovnega fonda se lahko zahteva od C. R. S. V. J. po pretoku 1 meseca, ko je štrajk započel.

Pri vsakem mezdnem in štrajkovnem gibanju se imajo točno voditi vsi statistični podatki po tistih vzorcih, ki jih izda C. R. S. V. J. in ki se jih mora potom Zveze po zaključnem štrajku vrniti.

Do popolne upostavitve centraliziranih strokovnih Zvez so dolžna pokrajinska Viječa nadzirati še neujedinjene Zveze v njihovih gibanjih in vrše napram tem obveznosti Centralnega Sindikalnega Viječa v pokrajini.

Potreba po enotnem pravilniku se je doslej često pokazala, ker se je ravno v pretečenem letu pri štrajkovnem in mezdnem gibanju videla neednakost v postopanju in se ni moglo na podlagi neke zbrane medsebojne pogodbe nič zdravega ukreniti. To pa zato, ker ni bila ta pogodba za vse obvezna in ni bila plod enotnega sklepa Centralnega radniškega sindikalnega Viječa. Napram temi pojavu ni bilo nobene pomoči in mi smo z žalostjo opazovali latentno stanje brezposelnosti, ki je bila posledica štrajkov in je v gotovih slučajih trajala po več mesecev. Imeli smo štrajke, ki so propadali, ali pa take, ki so po nepotrebnem propadali itd. itd.

Zato so bili tudi boji v deset od sto slučajih uspešni, bili bi pa lahko v 100 od sto slučajih. Imeli smo gibanja v krajih, kjer bi bila lahko za enkrat izostala, nismo jih pa imeli tam, kjer bi bila umestna in bi imela uspeh. Vsled vsega tega je veliko neverjetnih razlik med delavci posameznih strok, kar zopet povzroča nove štrajke avtomatsko in to v vedno hujši meri. Za ureditev teh notranjih razmer je podlaga Pravilnik in to njegov cilj. To je njegov organizatorični značaj.

Po konferenci poštnega, telegrafskega in telefon. osebja.

V dneh 15., 16. in 17. februarja t. l. so se v Beogradu zbrali prvokrat zastopniki poštnega, telegrafskega in telefonskega osebja Jugoslavije v kolikor je organizirano v skupni organizaciji. Kongres je bila sijajna manifestacija solidarnosti in sodružno zavesti skupne proletarske stvari in je zaključil svoje uspešno delo, ki bo nedvomno rodilo bogatega sadu, 17. februarja.

Z delom in zaključkom kongresa smo lahko povsem zadovoljni.

Na kongresu je bilo navzočih 32 delegatov. To je, če upoštevamo, da pri nas vladajo najrazličnejše potovalne težkoče, da imamo še precejšno število žolih organizacij, vendar zadovoljiv pojav, kajti na kongresu so bili zastopani naši sodrugji v pravem smislu besede, ki stojijo brezpogojno na stališču razrednega boja. Ta pojav je tem bolj razveseljiv, ker gre za stroko, v kateri je še veliko nezdravega in korupnega in opravičeno pričakujemo, da se bo dalo na podlagi sprejetih predlogov in storjenih zaključkov marsikaj zboljšati in odpraviti.

Da je bilo zastopstvo iz novih, Srbije še-le po prevratu pridruženih pokrajin iz Hrvatske in Slavonije, Slovenije, Bosne in Hercegovine in Dalmacije neznan, ima svoj vzrok v tem, da so se po teh delih države počeli poštni, telegrafski in telefonski uslužbenci še-le v zadnjem času naši organizaciji priključevati.

Te vzroke je pojasnil na kongresu zastopnik osrednjega vodstva „Saveza sračajnih i transportnih radnika i službenika Jugoslavije“, predsednik sodrug Hofman, kar je kongres tudi, upoštevajoč te razmere, na znanje vzel in to v trdnem prepričanju in nadi, da bodo še obstoječe težkoče čim prej izginile in da bodo nato tudi sekciji poštnega, telegrafskega in telefonskega osebja zasijali lepši dnevi.

Diskuzije kongresa so bile povsem stvarne in poučne ter so jasno kazale prave soderžne animoznosti in kar je najlepše je dejstvo, da se je razpravljalo na podlagi odnošajev, v katerih se danes nahaja osebje poštno, telegrafsko in telefonske službe v celokupni Jugoslaviji. Zmagala je ona struja, ki ima dovolj in zadostnih izkušenj v preteklosti in stremi za tem: da se v boj ne stopa nepripravljeno in nepremišljeno, temveč polagoma, oprežno, računajoč vedno na stvarne razloge.

Kar se tiče psihološke strani kongresa, je tudi ta povsem zadovoljiva. Vsega ni mogoče doseči na enkrat. Mi se tega zavedamo in zato hočemo vse ukrotiti, kar je potrebno, da naše sodruge pripravimo do pravega pojmovanja dejanskega položaja in se ne bo več na prihodnjem kongresu slišalo besed kakor: strokovna organizacija je eno in socializem ter komunizem je drugo.

Na gospodarskem polju so te stroke jako zaostale in zato je kongres polagal na to okoliščino največjo pažnjo in važnost.

Stavljene in sprejete zahteve, ki so plod kongresa, tvorijo minimum in vsebujejo vse, kar smatramo nujno potrebnim in eksistenčnim minimum delavnega človeka. Pretiravalo se ni nič in ko pride do akcije, kar brzčas ni več daleč, bo javnost videla, da ima poštno, telegrafsko in telefonsko osebje zelo skromne zahteve v zvezi s tem, da ima težko in odgovorno službo.

Treba je toraj, sodrug, da se za predstojajočo akcijo pripravimo. Izpopolniti naše vrste, poglobiti razredno zavest sodrugov in razširiti najintenzivnejšo agitacijo, to so naše najnujnejše naloge.

Ker smo si naše pravične stvari svesti, smo si svesti tudi naše popolne zmage.

Sodrug, ali ste že člani Socijalne matice? Če ne, vpišite se takoj!

Peklenske nakane.

Žilica ne da kapitalistični družbi miru. Noč in dan si muči glavo in skuša najti sredstev, da uniči to, kar si je delavstvo v težkem boju priborilo. Pri tem se poslužuje najprostejših sredstev, ki so poleg tega še tako izživljiva, da je enostaven čudež, če delavstvo ne izvaja primernih posledic. Ta pojav je sumljiv, če ga izvaja kapitalistično podjetje, kateremu načeljujejo izraziti kapitalisti, katerim je osebna korist najvišji bog. Bolj čuden in težje pojmljiv je pa tak pojav v takem podjetju, kakor je slovenski del južne železnice, kateri za enkrat načeljujejo gospodje, ki bi bili gotovo užaljeni, če bi o njih trdili, da imajo kapitalistična načela. In vendar so oni iznašli prvi nov trik, s katerim bi se delavstvo občutno oškodovalo, če bi pri tej prakti ostalo. Gre za stalno službo. Naravno je, da vsak delavec za tem stremi, da si zasigura svoje delavno mesto, ki mu vsaj deloma zagotavlja kruh. Za tem ciljem stremi tudi delavska organizacija in je S. s. i t. r. i s. J. dosleden tej splošni zahtevi v znani „Prot. spor.“ postavil tudi „člen 20“, kateri pravi, da je smatrati delavca, ki je pri podjetju uposlen

eno leto, stalnim. To je „prave“ delavske prijatelje zbolelo in požurilo so se, da so našli sredstvo, ki naj to za delavstvo velevažno določbo enostavno uniči. Začeli so delavce odpuščati neposredno pred dokončanim enoletnim službovanju in to z motivacijo, da ni dela. Ves svet pa ve in zna, da je južna železnica v naravnost obupnem stanju, kar je posledica petletnega brezdelja. To seveda tudi gospodje prav dobro vedo, pa vendar se poslužujejo tega skrajno nelojalnega sredstva v dosego svojega vzvišenega cilja: napraviti delavcu gmočno škodo. In to tistemu delavcu, katerega njih agentje vedno vabijo v svoje žolte organizacije. Po preteku par tednov res kličejo te preje odpuščene ljudi nazaj na svoja službena mesta, toda — uvrstijo jih kot novovstopivše. In to je konjsko kopito, ki se mora odpraviti za vsako ceno. Organizacija, na ta pojav opozorjena, je skušala potom intervencij merodajne činitelje pripraviti do tega, da to delavstvu škodljivo početje opuste, toda zaman. Preostalo ni drugega, da sta se sklicala za nedeljo, dne 7. t. m., v Celju in v Zidanem mostu dva shoda, na katerih se je o zadevi razpravljalo. Učinkovita shoda sta soglasno sprejela naslednjo resolucijo in stvar „Saveza“ bo, da jo osvóji. Glasi se sledeče:

Resolucija.

Na javnem železničarskem shodu dne 7. marca t. l. v Celju (Zidanem mostu) zbrani vrhstavnih delavci progovzdrževalne sekcije Celje (Zidani most) juž. žel. jemljejo poročilo in tolmačenje določb „Prot. spor.“ z zadovoljstvom na znanje.

Odločno pa obsojajo postopanje uprave juž. žel., ker krši te določbe na škodo delavcev, in zahtevajo od uprave „Saveza sračajnih i transportnih radnika i službenika Jugoslavije“, da zastavi ves svoj vpliv in vse svoje sile za točno izvedbo celotnega dogovora.

Najodločneje pa protestirajo proti najnovejšemu načinu odpuščanja delavcev iz službe s peklenkim namenom jih škodovati za svojo službeno dobo s tem, da se jim le kratek čas pred izpolnitvijo prvega službenega leta enostavno službo odpove in se jih z motivacijo, da ni dela, postavi na cesto, potem pa po kratkem času zopet v službo pozove in kot novo vstopivše smatra in plača.

Tak način krajsanja delavskih pravic je smatrati najpodlejšim napadom kapitalistične družbe na delavsko pravo in se more odvrniti s tem, da organizacija izsili izpremembo člena 20 „Prot. spor.“ v toliko, da se zniža doba enega leta na tri mesece.

Shod nalaga predsedstvu, da to resolucijo takoj odpošlje obratnemu ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani in upravi S. s. i t. r. i s. J.

Konferenca strojevodij v Mostaru.

Dne 8. februarja t. l. se je vršila o Mostaru konferenca strojevodij, kateri je predsedoval sodrug S. Kreupa, zapisničarske posle je pa vodil sodrug Čeh.

V obširnem uvodnem govoru je sodrug S. Kreupa orisal splošni položaj železničarjev in železnic.

Sodrug Čeh je poročal, da je treba iskati vzroke prometnih težkoč v tem, da:

1. primanjkuje sposobnih strojev, kakor mazil, zgoščeval, dobrega premoga, sestavnih delov, ki bi se morali nadomestiti;
2. samo ravnateljstvo, katero bi imelo dolžnost, da po svojih organih, t. j. po strojnih mojstrov in predstojnikih, uredi v posameznih ku-

rilnicah gospodarsko izrabo strojev, to prepušča lastni usodi in vsled tega kviri in opustoša stroje.

Veliko navzočih je te trditve potrdilo.

Nadalje sta sodruga Čeh in Kucinovič povdarjala, da se strojni kotli jako malomarno in proti predpisom čistijo in perejo to slednje dve uri po prihodu stroja v kurilnico, ko je kotel še ves razbeljen in vroč. To ima za posledico, da se potrgajo „Stehbolzni“ in da tečejo ognjene cevi.

Kar se tiče gonil, trdi vse osebje, da se trgajo in so ležišča vedno vroča; to pa le radi tega, ker ravnateljstvo ne nabavi dobrih mazil. Nadalje se ležišča izmenjavajo iz enega stroja na drugega in se, v kolikor so izrabljeni, spopolnjujejo s starimi cunjami. Velik del krivde pokvarjenih strojev obstoja v tem, da se ne preiskujejo perijodično, kakor vele predpisi.

Mostarsko strojno osebje svečano izjavlja, da je pripravljeno za vsako ceno povzdigniti promet, zahteva pa od merodajnih činiteljev, da čim prej preskrbe potrebni material, da takoj prenehajo s šikanami osebja in da poedinci ne zvrčajo krivdo na nedolžne.

Najenergičneje protestira proti početju ravnateljstva, ki dobro pozna vzroke prometnih težkoč, ki jih samo ustvarja in potem vrča krivdo na osebje in je v javnosti blati.

K zaključku je stavil sodrug Čeh sledečo

Resolucijo:

1. Da se takoj ukine preganjanje inozemcev, ker jih nujno potrebujemo za vzdrževanje prometa;
2. da se nabavi potrebni material za stroje;
3. da se začne izdajati čistilni material: sodo, milo in petrolej, da se omogoči čiščenje strojev in strojevodju da zmožnost, da v slučaju kaké nezgode lahko preišče in odpravi nastale nedostatke;
4. da se vozni turnusi uredi sporazumno s strojnimi osebjem, in to radi popravil pri strojih;
5. da se za strojne nadziralce v Mostaru nastavi starejše, izkušene ljudi, ki bodo znali upoštevati današnji položaj in položaj prometa, da bodo sporazumno z osebjem postopali, ter znali naše delavne sile izrabljati v korist prometa.

Če ravnateljstvo misli svoje započeto delo nadaljevati ter upa s tem promet povzdigniti, potem soglasno izjavljamo, da se zelo móti in ne bo stavljenega cilja dosegljo.

Predlagamo, če je ravnateljstvu res na tem, da promet uredi, da naše nasvete in zahteve upošteva in našo obljubo upošteva, ker v nasprotnem slučaju odklanjamo vsako odgovornost za vse eventualnosti.

Nadalje vpraša strojno osebje: Zakaj se nam predpostavlja strojni nadziralci (n. pr. Risto Kovačević), ki je eden najmlajših strojevodij v Mostaru, med tem ko se ni vidilo drugih, ki imajo že nad 20 let te težke službe za seboj in so nedvomno vsaj toliko zmožni za njo kakor on? S takim početjem vstvarja ravnateljstvo nezadovoljstvo med osebjem in omalovaževanje takih predpostavljencev.

Vprašamo: Kaj je z obleko, katero bi imelo osebje dobiti že 15. decembra 1919. l., kajti če uprava od svojih ljudi nekaj zahteva, mora biti tudi sama na pravilnem stališču.

Protestiramo proti zavlačevanju izplačila kilométrin in drugih dohodkov v smislu določb „Prot. spor.“

V Mostaru, dne 8. februarja 1920.

Temu poročilu bi dodali le sledeče:

Tisti pojavi, ki se kažejo v Bosni, so tudi pri nas domači, in zadnji čas je, da tudi naše osebje zavzame svoje stališče napram sabotaži železniške birokracije. Dovolj je potrpežljivosti, treba je dejanja. Vsak se naj pripravi za svoje mesto in bodočnost nam je sigurna.

Sodrug, ali ste že vplačali določeni prispevek v štrajkovni fond? Če ste morda pozabili, potem storite to čim prej.

Dopisi.

Jesenice.

Naša podružnica je sklicala za 27. februarja letni občni zbor, ki se je vršil v gostilni pri Verglesu na Savi. Dnevni red je bil sledeči: 1. Poročila: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika. 2. Volitev novega odbora. 3. Razno-terosti.

Sodrug **Mrakar** je v svojih uvodnih izjavah posegel nazaj v leto 1918, in sicer v mesece oktober in november, v katerih so doživeli železničarji največ zla in izkušenj, pa do današnjih dni. Lep kos poštenega in uspešnega dela je za nami, je dejal govornik, toda najlepši uspeh preteklega leta je bilo nesporno ujedinenje z ostalimi železničarji Jugoslavije.

Iz poročil posnamemo, da je podružnica v poslovnem letu imela 15 odborovih sej, 14 društvenih shodov, 14 konferenc in en izredni občni zbor. Pisalo se je 262 pisem in vlog, kar je najlepši dokaz vztrajnega dela, ki so ga opravili neumorni jeseniški sodrugi. S pomočjo jeseniške podružnice se je ustanovila podružnica „Kranj“, nekdanji zvezarski Port Artur Gorenjske in pa podružnica „Žirovnica“, katera tvori najhujše odbijalo na levem krilu jeseniške fronte. Koroška se pod vplivom jeseniških sodrugov najlepše razvija in imamo tam preko 80 članov, ter so zvezarske peruti popolnoma polomljene. V Nomenu se pripravljajo sodrugi na ustanovitev svoje podružnice, kar nam zopet potrjuje, da se razredna zavest med železničarji vsak dan bolj širi. To dokazuje, da je pot, ki smo jo zavzeli, prava.

Časi so bili viharni, delo je bilo naporno, zato je pa tudi uspeh povsem zadovoljiv.

Sodrug **Mrakar** se je spomnil na 1. in 4. majnik 1. l., ki sta pomenila za jeseniške železničarje pravcato mučeništvo, v katerem bi postali kmalu vsi žrtve svojega poklica. Toda propalicam njih namen ni uspel, bili smo vse, samo ne ljudi; toda prestali smo prvo ofenzivo, kajti naši sovražniki so na celi črti pogoreli. Mi pa še vedno stojimo in bomo stali na braniku za osvoboditev vseh zatiranih.

Pripravljeni bodimo tudi za naprej s hitrim in ostrim mečem, da takoj presekamo vse nastavljene zanjke, če bi se skušalo še enkrat v nje zaplesti. Ne pozabimo, da voditelji niso nič, da pa je stvar, za katero se bore, vse, če zastopajo pravo proletarsko stališče in duh njihovih besed preveva množice. Za zmago naroda zatiranih pa moramo zastaviti vse svoje fizične in duševne sile. Podajmo se s podvojeno silo v boj proti tiranom ter spoštujemo geslo: Proletarci vseh dežel združite se!

Podružnica šteje 372 članov in ima 1099 kron blagajniškega stanja.

Pregledovalci računov so poročali, da je podružnično poslovanje v popolnem redu, in predlagali staremu blagajniku in odboru odvezo, kar je bilo soglasno sprejeto.

Pri naslednji točki so bili izvoljeni le-ti sodrugi v odbor: **Josip Mrakar**, predsednik; **Ivan Čuk**, namestnik; **Jože Mateža**, 1. blagajnik; **Henrik Feldin**, 2. blagajnik; **Henrik Leitner**, 1. zapisnikar; **Fran Breu**, 2. zapisnikar; **Fr. Eržen**, 1. knjižničar; **Fran Smolej**, 2. knjižničar; **Fran Črnologar**, 1. preglednik; **Ivan Šušteršič**, 2. preglednik; zaupniki: **Jakob Žumar**, **Anton Jurc**, **Jože Sitar**, **Aleš Rajšp**, **Jakob Urh**, **Ivan Tominc**, **Fran Robič**, **Pavel Smolej**; za Dobravo **Josip Schleschitz**; za Bled **Ignjat Mavčič**; za Koroško **Mat. Oder**, **Ferdo Mikula**, **Ivan Tof**; pošta **Mart. Lah**. V širši odbor je bilo izvoljenih 16 sodrugov. — Vse dopise je naslavljati na naslov: **Josip Mrakar, Jesenice 24.**

Kranjska gora.

Dne 29. februarja t. l. se je vršil pri Jurci prav dobro obiskan železničarski shod, na katerem sta poročala sodruga **Mrakar** in **Čuk**. V jedrnatih besedah sta neusmiljeno bičala železničarskim zahtevam nasprotujoče stališča vlade in njenih podreptnikov in na podlagi stvarnih podatkov dokazovala splošnosti škodljivo delovanje sedanje vlade. Navzoči so z velikim zanimanjem sledili izjavam govornikov in jima burno pritrjevali, kar dokazuje, da se najširše plasti ljudstva dobro zavedajo zavožene in protiljudske politike, ki jo uganjajo vse meščanske stranke s pomočjo naših social-patrijotov. Govornika sta, izvajajoč posledice svojih poučnih

govorov, prišla do zaključka, da delavskega vprašanja ne more rešiti nihče drugi kakor delavstvo samo, in sta v logični posledici te trditve pozvala zborovalce, da se temeljito pripravijo za neizogibne bodoče čase.

Po tri in pol urnem govoru sta poročevalca apelirala na navzoče, da se nemudoma podajo na delo, da privedejo v „delavsko socialistično stranko za Slovenijo“ še one, ki do danes stoje izven nje in s tem okrepe nepremagljive armade svetovnega proletarijata. S tem apelom je bil shod zaključen, plod njegov pa se bo pokazal prav kmalu. —k—

Bohinjska Bistrica.

Naši ljudje bi bili kmalu smeha popokali, ko so dobili na vpogled glasilo **Z. J. Ž.** z dne 1. februarja t. l. Pastirji od „Zveze“ brez črede so se pošteno uredili, ko so se lotili našega sodr. **Mrakarja**. Če bi znali gospodje do 18 šteti, potem bi lahko rekli, da so imeli pri glasovanju samo en glas večine. Ne veselite se toraj tistega glasu, ki niti cel ni bil, ker je menda sedaj že umrl. Povejte rajše svojim ovčicam po pravici, da ste doživeli grozno polomijo n. pr. na Koroškem pri Sv. Jakobu, kjer ste imeli svoj imponantni občni zbor, kateremu je prisostovalo reči in piši celih 13 članov. Preložili ste ga za prihodnjo nedeljo, češ, premalo smo agitirali, toraj glej ga spaka, prihodnjo nedeljo je prišlo vzlic najintenzivnejši agitaciji le pet „tovarišev“. Toda tudi ti vam bodo kmalu tako hrbet pokazali, kakor oni v Bohinju.

V drugi izdaji **J. Ž.** hvali pisec tovariša **Dominkota**, ker gre baje njemu največja zasluga za polomijo dne 1. februarja.

Temu dopisniku bi samo priporočali, da naj neprestano joka, ker ima tako zavedne tovariše v svoji dični družbi, in sicer zato, ker je bil tov. **Dominko** eden najbolj zagrizenih oboževalcev reakcionarne in policijske Avstrije, toraj getovo zvest pristaš staroavstrijske družbe, kar se seveda povsem zлага z načeli **Z. J. Ž.** Čitalni družega kakor „Grazer Tagblatt“, zato se je tudi tako hitro prilagodil duševno sorodnemu Jugosl. Železn. Temu enak, toda za nekoliko odstopkov žalostnejša figura je tov. **Strmšek** kurilnice na Jesenicah. Če bi Bohinci poznali njegovo preteklost, kakor jo poznamo mi, bi mu nedvomno tako zakurili, da bi jo s 190 km brzine pripihal nazaj na Jesenice. To človeče je bilo do 31. oktobra 1918 vse prežeto samega avstrofilstva in se je vedno sramovalo slovenskega jezika, poznalo ni majke Jugoslavije in še danes se ljudje vprašujejo, če zna res slovenski

Dragi dopisnik **J. Ž.** poboljšaj se, če pa tega ne storiš, boš zvedel še marsikaj o tvojih značajnih in dičnih tovariših, katere prav po nepotrebnem zagovarjaš in za kar nikdar ne boš hvale užival. V tvoji družbi se nahajajo edino še taki elementi, ki so izdajalci svojih lastnih koristi in koristi njihovih tovarišev in katere bi vi na prvi drog obešili, če bi slučajno ne zlezli pod jugoslovansko trikoloro. Če so kje polomi, je potem jih ne iščite v naših, temveč iščite jih v vaših vrstah. Na svidenje!

Upravni vestnik.

Da ne bo nesporazumljenja in nepotrebnih reklamacij glede izplačanih odpravnin, objavljamo tu še posebej 4. točko določb o starostni odpravnini (članska knjižica stran 31).

Članom, ki so 1. januarja 1918 pripadali Splošnemu pravovarstvenemu in strokovnemu društvu pet ali več let, se izpregleda polletna čakalna doba. Ako izstopijo iz železniške službe v času od 1. januarja 1918 do 31. decembra 1919, imajo pravico do starostne odpravnine v znesku 100 kron; ako izstopijo kasneje, se zviša ta znesek vsako drugo dopolnjeno leto članstva za nadaljnih 50 kron.

Tako velja toraj za člane, ki so pred 1. januarjem 1918 bili včlanjeni v naši organizaciji (prej Splošno pravovarstveno in strokovno društvo) pet ali več let od 1. januarja 1920 naprej do 31. decembra 1921 nastavek 150 K.

Za izplačilo odpravnine se vpošteva glede višine zneska dan izstopa iz železniške službe, ne pa dan, kadar član zahteva odpravnine.

Roki se štejejo od tistega meseca naprej, v katerem je dotični član po 1. januarju 1913 pristopil organizaciji.

V ostalem opozarjamo na objašnjenje tozadevnih določb v letošnjem „železničarskem koledarju“, kjer so navedene natančne tabele, iz kojih vsakdo razvidi koliko mu pritiče.

Pozor sodrugi železničarji!

Železničarji so pred vsem poklicani, da razširjajo ideje razrednega socializma, da organizirajo proletarijat; železničarji so že po svojem poklicu rojeni agitatorji. Zato vidimo tudi, da so zlasti železničarji, ki ustanavljajo socialistične organizacije v krajih, kjer je proletarijat še neuk in neveden. Da pa boste mogli uspešno vršiti svoje poslanstvo, treba da se izobražujete, da čitate socialistično čtivo. Pred vsem toraj opozarjamo sodruge železničarje na mesečnik:

„Naši zapiski“

ki bodo širile socialistične ideje in informirale v vseh gospodarskih, političnih in kulturnih vprašanjih s socialističnega vidika.

Celoletna naročnina znaša 30 K.

Naročila sprejema uprava: „Naši zapiski“, Ljubljana, poštni predal 91.

Posamezna številka stane 3 K.

Pristopite kot člani zadrugi **Socialna matiča!**

Poziv.

Člani „**Kondukteur-Unterstützungs- u. Rechtsschutzvereina**“ se opozarjajo, da se radi likvidacije društva na Dunaju najkasneje do 5. aprila t. l. priglase in svoje zaostale prispevke poravnajo. Priglasiti se je pri jugoslovanskem delu imenovanega društva v Mariboru, Krčevina št. 152.

Člani, ki se do določenega dne ne priglase, se bodo smatrali izključenim.

Za vodstvo:

Simon Lorger,
predsednik.

Josip Drozg,
blagajnik.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Josip Petrič**.
Natisnil **J. Pavliček** v Kočevju.

Izjava.

Malomeščanski „**Naprej**“ prinaša v svoji 54. številki z dne 6. marca t. l. pod naslovom: „Za enotnost slovenskega proletarijata“, kateri se dotika tudi moje osebe. Da ugotovim resnico, izjavljam: Res sem izrekel navedene besede in to na neki seji načelstva soc. dem. stranke, ko je skušal gosp. **Albin Prepeluh** vplivati s tem na moje politično mišljenje, da mi je zažugal, da bo vlada (v kateri so takrat sedeli nekdanji sodrugi **Kristan**, **Korač** in **Bukšeg**) razpustila železničarsko organizacijo. Da sem to **Prepeluhovo** izjavo pozdravil, je samo po sebi umevno, ker bi s takim činom v vladi se nahajajoči nekdanji sodrugi najsijajnejše dokazali, da so bile naše trditve, da je njihovo sodelovanje v vladi protisocialistično in reakcionarno, le opravičene.

Jos. Petrič.

Zahvala.

Podpisani se tem potom najsrčneje zahvaljuje vodstvu podružnice „**Spodnja Šiška**“ Spl. žel. org. za Jugoslavijo, ki mu je v najtežjem času, po večmesečni bolezni, prihitelo z znatnim zneskom na pomoč.

Fran Čepeljnik
postajni delavec.